

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē
॥ trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

sītayā saha saṃlapyā nivṛttēna hanumatā śrīrāmaṃ prati
tasyāḥ sandēśasya śrāvaṇam

iti pratisamādiṣṭō
hanūmān mārutātmajaḥ |
pravivēśa purīṃ laṅkāṃ
pūjyamānō niśācaraiḥ ॥ 6.113.1 ॥

praviśya ca purīṃ laṅkā -
manujñāpya vibhīṣaṇam |
tatastēnābhyanujñātō
hanūmān vṛkṣavāṭikām ॥ 6.113.2 ॥

sampraviśya yathānyāyaṃ
sītāyā viditō hariḥ |
dadarśa mṛjayā hīnāṃ
sātaṅkāṃ rōhiṇīmiva ॥ 6.113.3 ॥

vṛkṣamūlē nirānandāṃ
rākṣasībhiḥ parivṛtām |

nibhṛtaḥ praṇataḥ prahvaḥ

sō'bhigamyābhivādyā ca || 6.113.4 ||

dr̥ṣṭvā tamāgataḥ dēvī

hanūmantaḥ mahābalaḥ |

tūṣṇīmāsta tadā dr̥ṣṭvā

smṛtvā hr̥ṣṭābhavat tadā || 6.113.5 ||

saumyaḥ tasyā mukhaḥ dr̥ṣṭvā

hanūmān plavagōttamaḥ |

rāmasya vacanaḥ sarva -

mākhyātumupacakramē || 6.113.6 ||

vaidēhi kuśalī rāmaḥ

sahasugrīvalakṣmaṇaḥ |

kuśalaḥ cāha siddhārthō

hataśatruramitrajit || 6.113.7 ||

vibhīṣaṇasahāyēna

rāmēṇa haribhiḥ saha |

nihatō rāvaṇō dēvi

lakṣmaṇēna ca vīryavān || 6.113.8 ||

priyamākhyāmi tē dēvi

bhūyaśca tvāḥ sabhājayē |

tava prabhāvād dharmajñē

mahān rāmēṇa saṃyugē || 6.113.9 ||

labdhō'yaḥ vijayaḥ sītē

svasthā bhava gatajvarā |

rāvaṇaśca hataḥ śatru -
 laṅkā caiva vaśīkṛtā || 6.113.10 ||

mayā hyalabdhanidrēṇa
 dhṛtēna tava nirjayē |
 pratijñaiṣā vinistīrṇā
 baddhvā sētuṃ mahōdadhau || 6.113.11 ||

sambhramaśca na kartavyō
 vartantyā rāvaṇālayē |
 vibhīṣaṇavidhēyaṃ hi
 laṅkaiśvaryamidaṃ kṛtam || 6.113.12 ||

tadāśvasihi visrabdhaṃ
 svagr̥hē parivartasē |
 ayaṃ cābhyēti saṃhṛṣṭa -
 stvaddarśanasamutsukaḥ || 6.113.13 ||

ēvamuktā tu sā dēvī
 sītā śaśinibhānanā |
 praharṣēṇāvaruddhā sā
 vyāhartuṃ na śaśāka ha || 6.113.14 ||

tatō'bravīddharivaraḥ
 sītāmapratijalpatīm |
 kiṃ tvam cintayasē dēvi
 kiṃ ca māṃ nābhibhāśasē || 6.113.15 ||

ēvamuktā hanumatā
 sītā dharmapathē sthitā |

abravīt paramaprītā

bāṣpagadgadayā girā || 6.113.16 ||

priyamētadupaśrutya

bharturvijayasamaṣṛitam |

praharṣavaśamāpannā

nirvākyāsmi kṣaṇāntaram || 6.113.17 ||

nahi paśyāmi sadṛśaṃ

cintayantī plavaṅgama |

ākhyānakasya bhavatō

dātuṃ pratyabhinandanam || 6.113.18 ||

na hi paśyāmi tat saumya

pṛthivyāmapi vānara |

sadṛśaṃ yatpriyākhyānē

tava dattvā bhavēt sukham || 6.113.19 ||

hiraṇyaṃ vā suvarṇaṃ vā

ratnāni vividhāni ca |

rājyaṃ vā triṣu lōkēṣu

ētannārhati bhāṣitam || 6.113.20 ||

ēvamuktastu vaidēhyā

pratyuvāca plavaṅgamaḥ |

pragrhitāñjalirharṣāt

sītāyāḥ pramukhē sthitaḥ || 6.113.21 ||

bhartuḥ priyahitē yuktē

bharturvijayakāṅkṣiṇi |

snigdhamēvaṃvidhaṃ vākyam
tvamēvārhasyaninditē || 6.113.22 ||

tava itad vacanaṃ saumyē
sāravat snigdhamēva ca |
ratnaughād vividhāccāpi
dēvarājyād viśiṣyatē || 6.113.23 ||

arthataśca mayā prāptā
dēvarājyādayō guṇāḥ |
hataśatruṃ vijayinaṃ
rāmaṃ paśyāmi susthitam || 6.113.24 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā
maithilī janakātmajā |
tataḥ śubhataraṃ vākya -
muvāca pavanātmajam || 6.113.25 ||

atila kṣaṇasampannaṃ
mādhuryaguṇabhūṣaṇam |
buddhyā hyaṣṭāṅgayā yuktaṃ
tvamēvārhasi bhāṣitum || 6.113.26 ||

ślāghanīyō'nilasya tvaṃ
sutaḥ paramadhārmikaḥ |
balaṃ śauryaṃ śrutaṃ sattvaṃ
vikramō dākṣyamuttamam || 6.113.27 ||

tējaḥ kṣamā dhṛtiḥ sthairyaṃ
vinītatvaṃ na saṃśayaḥ |

ētē cānyē ca bahavō
 guṇāstvayyēva śōbhanāḥ || 6.113.28 ||

athōvāca punaḥ sītā -
 masambhrāntō vinītavat |
 pragṛhītāñjalirharṣāt
 sītāyāḥ pramukhē sthitaḥ || 6.113.29 ||

imāstu khalu rākṣasyō
 yadi tvamanumanyasē |
 hantumicchāmi tāḥ sarvā
 yābhistvaṃ tarjitā purā || 6.113.30 ||

kliśyantīm patidēvāṃ tvā -
 maśōkavanikāṃ gatām |
 ghōrarūpasamācārāḥ
 krūrāḥ krūratarēkṣaṇāḥ || 6.113.31 ||

iha śrutā mayā dēvi
 rākṣasyō vikṛtānanāḥ |
 asakṛtparuṣairvākyai -
 rvadantyo rāvaṇājñayā || 6.113.32 ||

vikṛtā vikṛtākārāḥ
 krūrāḥ krūrakacēkṣaṇāḥ |
 icchāmi vividhairghātai -
 rhantumētāḥ sudāruṇāḥ || 6.113.33 ||

rākṣasyō dāruṇakathā
 varamētat prayaccha mē |

muṣṭibhiḥ pārṣṇighātaiśca
viśālaiścaiva bāhubhiḥ || 6.113.34 ||

jaṅghājānuprahāraiśca
dantānāṃ caiva pīḍanaiḥ |
kartanaiḥ karṇanāsānāṃ
kēśānāṃ luñcanaistathā || 6.113.35 ||

nipātya hantumicchāmi
tava vipriyakāriṇīḥ |
ēvaṃ prahārairbahubhiḥ
samprahārya yaśasvini || 6.113.36 ||

ghātayē tīvrarūpābhi -
ryābhistvaṃ tarjitā purā |
ityuktā sā hanumatā
kṛpaṇā dīnavatsalā || 6.113.37 ||

hanūmantamuvācēdaṃ
cintayitvā vimṛśya ca |
rājasamśrayavaśyānāṃ
kurvatīnāṃ parājñayā || 6.113.38 ||

vidhēyānāṃ ca dāsīnāṃ
kaḥ kupyēd vānarōttama |
bhāgyavaiṣamyadōṣēṇa
purastādduṣkṛtēna ca || 6.113.39 ||

mayaitat prāpyatē sarvaṃ
svakṛtaṃ hyupabhujyatē |

maivam vada mahābāhō
daivī hyeṣā parā gatiḥ || 6.113.40 ||

prāptavyam tu daśāyōgā -
nmayaitaditi niścitam |
dāsīnām rāvaṇasyāham
marṣayāmīha durbalā || 6.113.41 ||

ājñaptā rākṣasēnēha
rākṣasyastarjayanti mām |
hatē tasmin na kurvanti
tarjanaṃ mārutātmaja || 6.113.42 ||

ayam vyāghrasamīpē tu
purāṇō dharmasaṃhitaḥ |
rākṣēṇa gītaḥ ślōkō'sti
tam nibōdha plavaṅgama || 6.113.43 ||

na paraḥ pāpamādattē
parēṣām pāpakarmaṇām |
samayō rakṣitavyastu
santaścāritrabhūṣaṇāḥ || 6.113.44 ||

pāpānām vā śubhānām vā
vadhārhanām athāpi vā |
kāryam kāruṇyamāryēṇa
na kaścinnāparādhyati || 6.113.45 ||

lōkahiṃsāvihārāṇām
krūrāṇām pāpakarmaṇām |

kurvatāmapī pāpāni

naiva kāryamaśōbhanam || 6.113.46 ||

ēvamuktastu hanumān

sītayā vākyakōvidaḥ |

pratyuvāca tataḥ sītāṃ

rāmapatnīmaninditām || 6.113.47 ||

yuktā rāmasya bhavati

dharmapatnī guṇānvitā |

pratisandiśa mām dēvi

gamiṣyē yatra rāghavaḥ || 6.113.48 ||

ēvamuktā hanumatā

vaidēhī janakātmajā |

sābravīd draṣṭumicchāmi

bhartāraṃ bhaktavatsalam || 6.113.49 ||

tasyāstad vacanaṃ śrutvā

hanūmān mārutātmajaḥ |

harṣayan maithilīṃ vākya -

muvācēdaṃ mahāmatīḥ || 6.113.50 ||

pūrṇacandramukhaṃ rāmaṃ

drakṣyasyadya salakṣmaṇam |

sthitamitraṃ hatāmitraṃ

śacīvēndraṃ surēśvaram || 6.113.51 ||

tāmēvamuktvā bhrājantīṃ

sītāṃ sākṣādiva śriyam |

ājagāma mahātējā

hanūmān yatra rāghavaḥ || 6.113.52 ||

sapadi harivarastatō hanūmān

prativacanaṃ janakēśvarātmajāyāḥ |

kathitamakathayad yathākramēṇa

tridaśavarapratimāya rāghavāya || 6.113.53 ||

*|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē trayōdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||*